

Almanach

För Året
Ester Frälsarens CHRISTI födelse
1773.

Till GÖTHEBORGS Horizont.

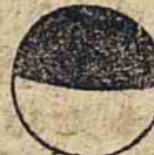
Eller 57 grad. 42 min. Pol-högd, och 22 tids-
min. Meridian-skilnad Väster om Uplala
Observatorium.

Ester Hans Kongl. Maj:ts Nådigste
stadgande.

Af Dessa Wetenstaps, Academie.

Sol.
Förm.
d. 23
Mart.

Mån.
Förm.
d. 30
Sept.

Erempiar. säljes häftadt och sturit för 3 d. S:mt.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Utdrag af Herr Kyrkoherden KLOTHS Svar
på Kongl. Wetenskaps-Academien's Frå-
ga, om Bi.-fötsel.

Gen rått Bi.-fötsel gifwer, med ringa mōdg
och kostnad, en ansenlig winst, som kan
siiga åtiminstone til 200 proCent årligen.
Hvad mōden angår, bōra wäl Bien tråget up-
pågas om Sommaren i 5 à 6 weckors tid, ifrån
klockan 7 om morgonen til 4 om aftonen, så
framt tecken til swärmingning wisa sig. Men får dock
sundom lista up i et högt träd, at taga in
swärmen: man bōr dock mycket skynda sig, när de
re swärma på en gång. Men utom det, at föga
något lande arbete gifwes, som fördrar mindre
mōda, så kan berörde uppgångna ske af barn,
som allenaft gifwa ägaren tillfanna, näst Bien swär-
ma: och om sörre hjon aldrig på dem, kunna de
täcka förrättta andra syflor. Så har det sig
ock ned i stockningen: osta får man stå och blott
se på Biens frivilliga ingång i sina nya hus:
osta är i stockningen gjord med et slag på en
gren, eller med et litet rustande.

Kost-

Kostnaden förtjenar dock knapt nåmnas, sedan
man först stäffat sig en Moder-stock til afwels.
En ny kupa til hvor ny swärta kostar i min ore
högst 1 daler Silfvermynt, hvarmed man wina-
ner 16 daler samma mynt. Hvar kupa gifwer
åtiminstone 2 swärmar om året: osta 3 à 4.
Jag hade förledit år en, som fördkade sig til
hjelf sjunde, hvilka alla lefde öfwer wintren. Mo-
dren gaf, ifrån d. 1 til d. 12 Julii, 3 swär-
mar, af hvilka en innan hösten vnglade af sig
2, och en annan en swärm. Alla 7 hafwa i år
gifvit sina riktiga swärmar. När så går,
blir wisten strolige stor, i synnerhet om man
wil lägga på til afwel alt hvad lefwa wil. Jag
begynte med 3 kupy, och har af dem fått 96
swärmar; alla de ändock oberoåkade, som vid
swärmingningen slagit sig tillsammän och utgiordt
allenaft en swärta, äfre oberoåkade de sena swär-
mar, som blifvit indrefne på blomster-swärmar-
na, hvaraf skedt, at sörre delen af mina kupor
är dubbelt dyrkare än de, med hvilka jag be-
gynte. Med dessa 86 kupor har jag så omgått,
at jag allenaft lagt på 3 à 4 nya hvarv årlig, til
des jag hade 16 afwels-kupy; de öfrige hafwa
blifvit använde til nytt.

Jag

Jag häller ej för nyttigt, att belasta sig med
alt för många winterliggare. Vi, stötsen bör ej
borttaga för mycken tid för Landtmannen: 16
kupper kunna stötas af en eller 2 Personer, då
2 å 3 swärma om dagen, utan att märkeligen
dermed hindras ifrån annat arbete: swärmarne
slå sig dock då ej så gerna tillsammans, ej heller
förtäga sig att röftra på hvarandra, säsom då de
dro alt för många på et ställe.

I 14 år har jag omgåtts med Bin, och det
med skälig uppmärksamhet. I början konstlade
jag med dem och ville göra nya försök; men myt-
tan blef liten. Ju mer jag konstlade, desvärre
blef det. Jag började med 5 kupper,
och fastän ej et enda Bi med sitt däddades, hanna
jag ej längre än til 8 kupper, som på 9:de året
gingo aldeles ut. Men sedan jag å nyo stoffat
mig afwel, och tagit det til grund, att låta dem
stöta sig sjelfwa och följa sin natur, har det bättre
lyckats. Således befattar jag mig nu mer ej
med, att hindra eller besordra swärmingen på nä-
got sätt, att hjälpa dem utdrifwa deras Wattubin,
att drifwa dem ur et fult til en tomt hus, då
de ej sjelfwe wilja flytta; ty jag wet ej, om så-
dant är med deras natur öfverensstämmende:

åtminstone har jag det med skada förlökt. Jag
wil endast komma dem til hjälpe uti sådant, hvar-
uti de ej kunna hjälpa sig sjelfwa, eller hvar-
frutan jag skulle mista dem; säsom, att förse
dem med nya hus då de swärma, att skaffa dem
föda då de swälta, och så vidare.

Jag wil nu i möjligaste forthet anföra alt
hwad jag af egen förfarenhet funnit nödigt at i
att taga vid Vi, stötseln, och det så tydeligen
och ensfaldigt, att de skunnigaste och som, kan
handa, knapt sedt Bin, må deras kunna hämta så
mycken underwissning de behöfva. Dock är nödigt
at först nämna något, om dessa nyttiga frå-
kens natur.

Uti hvar och et Vi-samhälle finnas tre slags
Flugor, nemligen Wise, Wattubi och Arbets-
Vi. Wise gifwes, utom den tiden då de
swärma, ej mer än en enda uti hela samhället.
Uti Blomster-swärmar, eller de som komma ti-
digast om värren, har jag aldrig funnit mer än en
Wise; men uti sommar- och sen-swärmar fun-
dom 3 & 4, af hvilka dock de öfverflödige ja-
nan hösten utdrifwas, så at sällan eller aldrig
mer än en blir qvar öfver wintern. Wisen häl-
les före vara den endaste hennan i samhället,

hwilken icke allenast som en Drottning och Moder syrer, utan vck af de andra Bien sicas och upphas. De Naturlunnige hafwa funnit, at hon æ full med ägg, af hwilka hon vå en sommar tas lägga många 1000, i det hon nästan ej med annat svihelsätter sig, än at gå öfver stöten och ut visa därtill beständga sna rum med sin baldel insticka et ägg. Detta har jag väl hself, oaktadt all min upmärksamhet, ej funnat obliyversa, ty det är segment svart at uträna Biens göromål inom stocken eller kulan, emedan de altid sitta så tjockt där de arbeto, at de vette betäcka de inre, och at man ej kan se, hwad innan före förehafwes: men jag har dock ingen anledning at troissa, at det ju, hwad Wisen natur och göromål angår, så förhåller sig som nu är sagt. Utminstone är det wist, at när Wise saknas, går alt i ordning, samhället frynnar och åndieligen går ut.

Wisen igenkännes af följande 5 märken: han är längre och smalare än Wattubien; hans baldel är spitsigare, då de andras är trädare rund eller liksom aghuggen; han är mörkare på ryggen än de andra, hwilka synas gråalitiga och såsom badna; han är under huden gulaktig, sättande på

sopparfärg; hans wingar räcka ej så långt på kroppen bakut, och synas små emot hans längd, dersöre kan han ej heller flyga långt eller längre i sönder. Gadd har han ingen, eller åtminstone mindre än Arbets Bien.

Wattubien eller Drönare är det andra slaget. Jag vet ej hvaraf de fätt dessa namn. De drago ej honung eller wax, eller göra, så wida man vet, annat gagn i samhället, än at de uppresa Drottningen och göra henne fruktsam, ty de naturlunnige hafwa utrönt at de äre äro hanar. De äro större än Arbetsbien, både längre, spetsigare och linsigare; sprida ut benen när de går, och nästan släpa buken; de viswa et starkare hud då de flyga. Mår svärmetiden är fördi och Drottningen det året ej ver behöfwer deras tjänst, utjagas och döddas de altsamman såsom onyttige, hwilken förföljelse warar i nägra dagar. Det är ömkeligt at se, huru de då utslipas, i det et eller tvänne Arbetsbia taga Wattubiet, bifa det där wingarne sitta fast, och fissa det utsöre flögen, nästan utan motstånd. Öfver winteren finnes icke et enda Wattubi i samhället, hvarof slutes, at Wisen, som nästa vår tidigt lägger ägg både til nya Wiser, Wattu och Arbetebin, ee dan

dan sommaren förrut af dem blifvit befröddad.
Wattubien åro om våren och sommaren til stort
antal i sambället, men föga öfwer et tjos följer
med hvor svärm, de öfrige blisiva hema til
dödedag.

Arbets- eller Verkbin åro tredje slaget, och ut-
göra sörsta mångden. De åro såsom de förra,
försedde med 4 wingar och 6 fötter; men min-
dre. De göra alt arbetet, samt underhålla och
försvara Jamhället. De naturlunnige hafwa
funnit dem vara snöpingar, eller sådane som ej
på annat sätte bidraga til släckets forplantning,
än at de quisa och vårdha ungarna, sem Wisen
ensam aflat. De åro mycket fridsame, då de ej
förolämpas, men ock ärge och hämnigirige, om
man gör dem något förnär, så at de ock med
liswets utsättande hämnas, i det gadden hvor
med de sticka, gemenliges sicker qvar i saret, så
at de den mista och deraf dö. Jag saade gemen-
ligen; ty jag tror ej, at de förlora gadden, då
de sticka Wattubien eller andra flugor af eget eller
främmande släkte, så framit de ej åro mycket
arge och sticka djupt.

Många åro mycket rädde för Biens stickande;
men den som är wan mid dem, behöfver intet
fruk-

frukta: man kan med blotta handen taga i deras klase;
de kunna sätta sig och krypa på handen och an-
siktet, men om man alleenast står stilla och ej bla-
ser på dem eller föser dem bort, så flyga de snart
helswe sin kos, utan at stunga. Det är altså en-
dast vår räddhåga, som gör dem farliga. De
hata alla hastiga rörelser, dersöre skola de altid
långsamt handteras: man bör icke springa, utan
gå sakta undan, om man märker dem vara reta-
de. Blir man ändå stungen, tages gadden ge-
nast ut, och rått ler srykes på saret, hvilket der-
söre altid bör vara til hands, särdeles wid swär-
metiden. Om man det gör, hindras smusknaden
och slinget har intet at betyda. Andre recom-
mendeca Transkt Bränvia eller Camphor. Spixitus
dertil, men leret är påliteligare.

Nu kommer jag til selswa skötseln, hvilken
jag wil genomgå efter de 4 årsens tider, och sä-
ga, hvad på hvor och en bör i akt taggs, be-
gynnande med våren.

Wil någon, som förrut ej har Bin, lägga sig
dertil, stasse sig om wintron eller mot våren,
innan de quickna, 2 eller 3 lupor. Man bör
icke gärna begynna med en enda, emedan en for-
drar lika mycket tillsyn som flera, och något o-
fall

sall funde hånda den ena, då alt wore förlorad. De båras warfaniit eller föras på flåda med underlagd halm, och lizet hö sättes uti flöghålet, et de icke för mycket må oras och flyga ut. Det är angeläget at utföra goda Afwels: Bin: de kupper som åro mycket tunga och gamla, åro ej de bästa, emedan de gifwa antingen ioga eller så och små svärmar. Sen svärmar komma sig dock sent före: båst är en blomstersvärme af förra året. En sommarsvärme går dock väl an, allenaft den kommit i nägorlunda tid, åtminstone i Junii månad.

Fortsättning härav kommer i nästa års Almanach.

Pås.

M
Kong
S
Aling
Carlsb
Carlsb
Grenn
Oms
Alings
Arboga
Uwesta
Barst
Bergen
Bjästa
Bollnäs
Christian
Embrich
Damgar
Delsbo
Eholms.
Estarleb